

N:o 118.

Af Herr **C. Ekman:** *Om anslående af en del utaf behållna inkomsten från de ecklesiastika boställsskogarna till det pastorat, hvarinom sådana skogar üro belägna.*

Det tordè vara något hvar bekant, att tillkomsten af åtskilliga ecklesiastika boställens skogsmark förlorar sig i en aflägsen, ofta dunkel forntid, och att sägner förmåla, hurusom gudfruktiga personer af fromhetsnit skänkt vissa delar deraf till kyrka och prest. Likaledes torde det vara högst sannolikt, att dessa sägner i många fall hafva sanning och verklighet för sig, ehuru några skriftliga urkunder icke kunnat framletas, hvarigenom dessa delar eller skogar kunnat återvinnas till sina af donatorerne afsedda egare. Det antagande ligger dessutom nära vid handen, att, då hemmanens skogsegor ännu icke voro mellan gårdarne skiftade, och skogen då icke hade annat värde, än den fördel jagt, fiske och kreatursbete medförde, det sedermera pågående storskiftet, utan att fästa sig vid dessa sägner, i en egofigur sammanfört såväl det bostället i förhållande till öfriga hemman tillkommande skogsområdet som den särskilda, vanligen af naturliga gränser bestämda skogstrakt, som till ecklesiastika ändamål funnes donerad. Under tidernas lopp tillkommo visserligen åtskilliga förordningar rörande skogsvården, och dessa öfverensstämde alla deruti, att, utöfver boställets behof af virke till husbehof, möjlighet äfven var lemnad att, efter särskildt tillstånd till boställets förbättrande, till hjälp i särskilda fall åt prester eller församlingar, med flera dylika ändamål, erhålla rätt till afverkning å boställets skog. Att härigenom skulle uppstå den föreställning om de ecklesiastika boställsskogarne, att dessa

voro en för det allmänna bästa delvis afsedd egendom, var en gifven följd, likasom den allmänna meningen såsom en härtill bidragande orsak sammanställde de då ännu lifliga föreställningarne om hvad sägnerne hade att förtälja om donerade skogsmarker och dermed sammanhängande fri dispositionsrätt till dem.

Dessa föreställningar bibehöllo sig ända intill de sista årtiondena, då med 1866 års nådiga förordning, angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket, helt andra förhållanden inträdde i afseende på de ecklesiastika boställsskogarne. Väl finnas deruti stadgade garantier för skogarnes planmessiga behandling och rationella skötsel, hvarom förra skogsordningar icke hade några eller blott ofullständiga föreskrifter, men i afseende på afkastningen och nyttan af dessa skogar fann den fordna allmänna meningen sina grunder helt och hållet rubbade. Att af ecklesiastik boställsskogs afkastning, sedan boställets husbehovsvirke i främsta rummet utgått, skall gäldas kostnaden för dess skötsel, samt att densamma i förhållande till sin förmåga må af socknemännen anlitas, när dessa skola kyrka eller prestgård bygga eller bättra, äro stadganden som mycket lätt förena sig med eller ingingo uti det fordna föreställningssättet. Men hvad det inuebar: att derutöfver uppkommande behållen afkastning skulle, i öfverensstämmelse med Kongl. förordningen den 11 Juli 1862, användas till bidrag vid reglerandet af presterskapets löneinkomster, det torde Riksdagen icke hafva tänkt sig, när den förordade dessa grunder.

I skogsbygden, der befolkningen med möda aftvingar de små åker-tegarne en knapp, ofta otillräcklig skörd, ligger hufvudnäringen i skogsbruket, som genom de allt mer stegrade virkes-, ved-, och kolprisen också fått ett ökad värde; och samma förhållande i afseende på afkastningen från åkerbruk och skogsbruk eger naturligtvis äfven rum vid de ecklesiastika boställena.

Af presterskapets beräknade inkomster utgör boställsjordens afkastning derföre en mycket mindre andel i dylika orter än inom de företrädesvis sädesproducerande delarne af riket, hvarför, och då man torde böra få antaga, att lönerna i allmänhet äro temligen lika för motsvarande presterliga beställningar i skogsbygd som i sädesort, de församlingar, som tillhöra förstnämnda sorts bygdelag, få betydligt större lönebidrag att fylla än andra inom sädesort belägna församlingar. Ensamt häruti ligger en orättvisa, som Riksdagen icke borde lemna obeaktad, och hvilken jag härmedelst tagit mig friheten påvisa. Men ej nog härmed, den fattigare skogsbygden får dessutom lemna understöd åt de rikare sädesprovinserna vid aflöningen af deras presterskap, enär, enligt nyssberörda Kongl. skogsordning, den behållna afkastning

gen af denna bygds jemförelsevis stora boställsskogar ingår till presterskapets äfven inom sädesorten löneregleringsfond.

Sedan intill 1878 års slut större ecklesiastika boställsskogar, representerande en ytvidd af 282,928,36 qv. ref blifvit till ordnad hushållning indelade och under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning ställda, uppgår dessa skogars behållna afkastning till ganska betydliga belopp, hvilka summor dessutom blifva för framtiden ännu större, till dess alla sådana boställsskogar blifvit indelade. Så upplyser Rikets Statskontor, att vid nämnda års slut på presterskapets allmänna löneregleringsfond uppstått en behållning af 580,182 kronor 87 öre. Men Kongl. Maj:t har genom Kongl. brefvet den 31 Mars 1876 beslutat bildandet af så kallade »skogsfonder» genom försäljningsmedel af virke, icke tillhörande den ordinarie afverkningen, hvilka fonder äro afsedda, den genom medel af ecklesiastika boställsskogar uppkomna, »de ecklesiastika bostälernas skogsfond», att bekosta skogsskötseln och öfriga dylika utgifter för dessa bostälernas skogar. Vid 1878 års slut hade till denna de ecklesiastika bostälernas skogsfond redan inkommit ej mindre än 106,111 kronor 82 öre, hvaraf synes att bidraget till presterskapets allmänna löneregleringsfond blifvit genom detta Kongl. Maj:ts nådiga bref väsentligt minskadt.

Af hvad jag nu tagit mig friheten anföra framgår oförtydligt, att staten tillegnat sig all inkomst af de ecklesiastika boställsskogarne, att denna inkomst redan för öfver tvenne år sedan uppgått till en ganska betydlig behållning, samt att staten genom bildandet af förutnämnda »skogsfonder» tillgodosett sig behöfliga inkomster från boställsskogarne till betäckande af sina med deras skötsel och vård förenade omkostnader. Att icke alla ecklesiastika boställen uppstått genom af staten dertill anslagna hemman, utan att fleras tillkomst delvis eller i sin helhet beror på donationer och församlingarnes inköp, ehuru detta har sig svårt att i hvarje särskildt fall kunna bevisa, i anseende till den långa tid som sedan dess förflutit, är säkert och i några fall bevisligt. Enligt dessa förhållanden hafva, efter min åsigt, församlingarne i jemförelse med staten icke åtnjutit full rättvisa, hvarföre jag³ föränledes vördsamt föreslå,

att Riksdagen för sin del ville besluta, det hälften af behållna inkomsten från de ecklesiastika boställsskogarne i riket måtte tillfalla de pastorat, hvarinom boställena äro belägna, för att användas till bestri-

dande af kostnader för nybyggnad och underhåll af kyrka och prestboställets hus.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1881.

Carl Ekman.

N:o 119.

Af Herr **C. Ekman**: *Om underdånig skrifvelse angående befrielse under vissa vilkor för lärjunge vid folkskolelärarseminarium från 1:sta årets beväringmöte.*

Anhållande att i tillämpliga delar få åberopa Herr Halldins motivering i motionen N:o 25, får jag vördsamt föreslå,

det Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånig skrifvelse anhålla, att de ynglingar, som under trenne års tid vistats vid något rikets folkskolelärarseminarium och deltagit i den undervisning i exercis och vapenöfningar der meddelas, måtte vinna befrielse från första årets beväringmöte.

Anhålles om remiss till vederbörligt Utskott.

Stockholm den 28 Januari 1881.

Carl Ekman.